

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam epiemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Égészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden sűtörtőkön és szombaton este.

Szerkesztőség: **Jókai-utca 10.**

Kiadóhivatal: **DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)**

Protestáns fészkelődés.

Igaz az a közmondás, hogy ha egy bolond bele dobja a követ a kutba, száz okos sem huzza ki. Bánffy, a nyolczezer forinttal nyugalmazott miniszterelnök anarchista izü lapja kezdte, és immár gyártódik a közvélemény országsszerte a reverzálisok ellen.

Valami élelmes skribler az ünnepnapok alatt arra használta fel m. á. v. szabadjegyét, hogy sorra járta a református „püspök“ urakat, és kihallgatta az ő lelkők kinjait, vajjon nincs-e valami delicatessa kívánságuk? Egy másik Budapestet vette a nyaka közé; potya omnibuszon és villanyoson — mert ott is kapnak ám a „nasszáju“ újságú urak passepartout — meglátogatta a fővárosi protestáns papokat hasonló czézből. — Mintha csak írásból olvasták volna, oly szörnyű egyértelműséggel nyilatkoztak valamennyien a revizioról és a reverzálisokról.

Szél Kálmán pihenhet babérain. Mindnyájan meg vannak vele *ez idő szerint* elégedve. — No, annál kevésbé lehetünk mi! — Elismerik, hogy a szabadelvű egyházpoltikai alkotások ártnak ugyan a protestáns egyházaknak, de azért a reviziót nem kívánják: csak a gyermekek vallásáról szóló 1894-diki törvényt kell megváltoztatni, mert ez szabad teret nyit a katolikus prozelitáskodásnak, a mit szerintük a katolikus vallásu anyakönyvesek is üznek. — Rísum tenentis! Hát ez nem revizió? — Egyébként minden jól volna, de jobban is lehetne, mert kevés a baksis — az állami kongrua, — már pedig a Krisztus koporsóját sem őrzik ingyen. Ennélfogva tehát Széltől azt várják, hány száz tellik. Addig pedig a protestáns érseknek hadd lógnak a kormány feje fölött, hogy szükség esetén félre lehessen verni a harangokat.

De már ez több a naivitásnál. Se nem elv, se nem meggyőződés, se nem hazafiság, hanem szemérmetlen kereskedés a hivek bőrére. Nálunk katolikusoknál szimoniának, szentségárulásnak nevezik. De ha nálunk az „dogma“, hogy semmit ingyért, hát számoljanak a maguk lelkiismeretével, és hiveik vallásos érzületeivel; nekünk semmi közünk hozzá.

Hanem ahhoz igenis van közünk, hogy a saját hibáik, vagy „dogmáikban“ rejlő erkölcsi fogyatkozásaik miatt, ne izgassák fel a közvéleményt a katolikus egyház intézményei ellen és ne akarjanak a mi vizeinken kalózkodni, hogy pótolhassák azt a veszteséget, a mely egyhá-

zunkat az ő hozzájárulásukkal alkotott felekezetienség, és az ezzel karöltve járó hitközöny miatt éri.

Mi nagyon jól ismerjük a protestánsok szervezetét, a melyből tisztára hiányzik a pozitív hit, ennélfogva tehát önmagában is képtelen huzamosabb ideig oly hatást kelteni a lélekben, hogy a legelőgibb vallási szükségleteket is ki-elégíthesse. A disszoluócio tehát előbb-utóbb bekövetkezik. Hogy pedig ez előbb bekövetkezik, mint emberi számítás szerint várni lehetett volna, annak legközvetlenebb okozója épen a liberális egyházpoltika lett. Azért protestáns szempontból megbocsáthatatlan az a magatartás, a mit ott az egyházi előjárók elkövetek. Nemi anyagi előnyökért feláldozzák az egész intézményt. Ha kárörvendők akarnánk lenni, ezért nem korholni, hanem dicsérni kellene őket, mert akarva sem hajthatnának nagyobb hasznót a katolikus egyházaknak. De nem ezt tesszük, hanem újra idézzük *Kaas Ivor* báró szavait, melyekkel a néppárthoz való csatlakozását bejelentette: „Magyarországon a kereszténység legerősebb védbástyáját a római katolikus egyház szervezetében látom, melynek segítségével nélkül a többi keresztény felekezetek a modern áramlatokkal sikeresen megküzdeni nálunk most gyöngék.“

A mily felemelő ez a nyilatkozat ránk nézve, époly megszegyenítő azokra a protestáns egyházi férfiakra, a kik maguk szolgálatván ki hiveiket az ugynevezett „modern áramlatnak“, ezáltal saját felekezetük árulóivá válnak. Ők azonban legkevésbé sem szégyenlik bevallani még azt is, hogy — mint *Antal Gábor* szuperintendens mondta, annak az újságtudósítónak: „mi protestánsok egymagunkban nem, hanem csakis a *más vallásu szabadelvűekkel* karöltve érhetünk el valamit.“

Ime nyílt elismerése annak, a mit mi mindenkor hirdettünk, hogy Tisza Kálmán csak úgy tudta fentartani uralmát, hogy formaliter szövetségzett a zsidó-szabaddkőmives faktorokkal: és azóta Magyarország kormányzata protestáns felekezetivé vált. Mikor távoznia kellett, odavetette az elkeresztelési kérdést. Ugyanigy akar most tenni méltó, de brutális utódja és tanítványa Bánffy Dezső báró a reverzálisokkal. De már elkésett.

Idétlen gondolat azt hinni, hogy a mi erők a reverzálisokban rejlik. A mi erők Jézus Krisztus rendeletében rejlik: Menjetek tanítsatok, kereszteljétek és én

veletek vagytok a világ végeig! A mi erők az egyház isteni szervezetében rejlik. A mi erők a hit szilárdságán, a tanítás változhatlanságán, szent Péter szikláján rejlik!

Hisz volt idő, mikor maguk a protestáns predikátorok sürgették a reverzálisokat. Aztán megbánták. Ennek az erőlködésnek tulajdonítható az 1868. LIII. t. cz. 12. §-a. Végre ez se tetszett. Most már az 1894. XXXIII. t. cz. sem tetszik. Hát mit akarnak? Mikor lesz már elég a hecczűl és fészkelődésből? Bizonyára egy új törvényt akarnak kicsikarni, hogy a vegyes házasságból született gyermekeknek mind protestánsoknak kell lenni. Vagy még többet? A geni börtönöket, a katolikus vagyont, és végre a „catholici comburatur“? A mint az 1896-diki választások megérték a liberalismus cégére alatt, ezek sem lennének sokkal rosszabbak. Igazi elfogult, vak és vad felekezeti fanatizmus! Hanem azért a katolikusok a hazafiatlanok, a reakcionáriusok, a bigottok, sötétek, feketék stb.

Ismerjék be már végre, hogy nem a katolikusok az ő megrontók, hanem első sorban is saját maguk, de végelemzésben Luther és Kálvin, a kik kidobálták a reformatióval a hit legdrágább ajándékait Krisztus vallásából: a mi pedig megmaradt, az nem bír vonzó erővel a lelkekre. Legyenek csak ószinték. Mi kötötte eddig hozzájuk a hveket? A keresztelés, házasság, temetés. Csak ilyenkor volt szüksége a protestáns embernek papra. Most ezeket elesem-pészte az állam a „püspök“ urak szíves közreműködésével. Mi maradt hát a hvekeknek a hitből? Az egyházi adó. Ez alul meg jó kibuvó a felekezeti-néklküliség, mert abban „a hitben“ nem kell fizetni. Pedig most még csak a kezdetén vagyunk. De mi lesz 50—100 év múlva?

Bizony, ha a protestánsoknál a hvekeknek több eszköz nem lesz, mint a papoknak, hát könnyen beteljesül a latin közmondás: male parta, male dilabuntur.

Mucsaí Jozaef.

ÚJDONSÁGOK.

A kis patikus esete.

A kis patikussal olyasmi történt, a mi rendszerint csak egyszer szokott megtörténni mindenkivel. Tudniillik a kis patikus meghalt. Halála nem közönséges körülmények között történt, de e körülmények azért elég sűrűn szerepelnek manapság a korai elműások okaiképen.

Mai lapunk 4 oldal.

Talán felesleges is mondani, hogy szerelmi történetje ez.

Minden időben szerettek az emberek, de az idők folyamán megváltoztak ama ösztönök, melyek a szerelemből születnek. A szerelem hajdanában — szörvényszerűen ma is — nagy dolgokra hevíttette a fiatal szíveket. Küzdöttek és szenvedtek a kedvesért, ha könnyűszerrel nem hullott a karjaik közé s a férfi-küzdelmek jutalma volt a nő. Sőt meghaltak, ha úgy volt megírva, érte; de önként *miatta*, soha. Egyéb megoldás híján a lemondást választották s a feledést megtalálták a harcok zivataraiiban. Daliás időknek nevezik azt a kort.

Mostanság igen megtriktultak a daliás s a szerelem élete is megváltozott, nevezetesen azóta, hogy troubadourok kezdtek kóborolni a világban. Mert vajmi szép dolog a románcz s a szonett, de felette meglágyítja a szíveket s a lány szívek nem tudnak hevülni, csak epedni és sóhajtozni. Küzdeni sem tudnak immár a vértelen harcokban — az étellel, mert ez a tusa fárasztó és unalmas. Meghalni ellenben könnyű és módfelelt érdekes.

A kis patikus, név szerint besenyői Csathó Zoltán, szintén a lány szívek közé tartozott. Szeretett s mert nem tudott belényugodni, hogy a mátkagyűrűért tübbet kell vesződni, mint a mennyihez neki türelme volt, lát kapta magát és egy kis ölmögolyóval pontot tett életének huszonkettedik esztendeje után. Így a kis románczból, mely eddig szép volt és tavaszi illatú, sötét tragédia lett. Hogy egy kis leány sir és az öregek is sirnak, az ötlet már nem bántja. A tragédiának így szokott lenni. Akármilyen kicsi a hős, annak mennie kell, ha a bonyodalom annyira összekuszálódott, hogy abból ép bölrel kigázolni lehetetlen. Ő pedig hős volt minden bizonynyal. Legalább azt gondolta.

Valójában ugy volt, hogy Csathó Zoltán, mint okleveles gyógyszerész segéd működött a Vörösmarty-téri *Inrich-féle* gyógyszerárban. Gyöngye, kissé beteges legényke volt s nagy szorgalommal készült a doktorátusra, mignem annál sürgősebb dolga akadt. Szerelmes lett ugyanis egy majdnem gyermek leánykába, a ki az ő számára nem is lett volna elérhető, ha egy kissé várakozni tud. De tüzte, hajította a vágy és házasodni akart erőnek erejével. A kis-leány szülei erre jóakaratosan mosolyogtak s azt mondták, hogy várjon. Ő azonban nem akart várni. Vasárnap reggel egy óráskát dolgozott a gyógyszerárban, azután bement a szobájába s egy revolverrel szíven lötte magát. Jól talált.

Egy levelet hagyott hátra az édesapjának, a ki köztiszteltben álló ügyvéd *Gyöngyösön*. Abban a levélben megírta, hogy nem élhet tovább s kérte, hogy cigányzenével temessék el.

Tegnap délután szentelték be a holttestét a városi kórház halottas kamrájában. A szürke érzéköporsót elborította a rózsza és a viola, a szerelmesek virága. A kórházban, az átlukasztott szív fölött is volt egy koszoru, csupa kék nefelejesből fonva. A szív meg a nefelejes között pedig egy kicsi arczkép.

A kórházban az este vonatra tették. A temetés szerdán délután lesz Gyöngyösön.

— **József főherceg beteg.** Fiuméből írják: A Villa Giuseppeben pár nap óta minden arcz vidámabbra derült, mert a nagy beteg *Libits* Adólf jóságkormányzó állapotában öröndetes javulás állott be. Most már teljesen eszméletlenül van s a láz is elhagyta, étvágya megjött és

segítség nélkül tud ágyából felkelni. *Czyzewsky* dr. udvari orvos egyelőre még nem enged meg, hogy szabad levegőre menjen. Meglátja az a figyelmét és szeretetét, melyet a főhercegi család tanusit *Libits* iránt. Amióta *Palermóból* visszahozták, *József* főherceg és neje *Augustia* főhercegnő minden nap átárandítják *Voloscából*, hogy betegágyánál megjelenjenek és bátorítsák. A fiatal főherceg tegnap utazott el családjával együtt *Voloscából* *Kistapolcsányba*, előbb azonban bescut vett *Libitstól*. A beteg jóságkormányzó meghatottan köszönte meg az önfeláldozó ápolást, melyben a főherceg őt *Palermóban* részesíté, s a melynek köszönheti, hogy életben maradt. *József* főherceg szívében elhárította a hálálkodást. *József* főherceg naponként többször felkeresi kedvelt jóságkormányzóját, még a fürdésnél is maga teszi meg az intézkedéseket. Józsi adomákat mesél el, hogy földvidámítsa a beteget. *Libits* amióta magához tért, nagyon nyugtalankodik, hogy a gazdasági ügyekben valami *tennakedés* történhet. *József* főherceg azonban ráparancsolt, hogy verjen ki a fejéből minden gondot. „Most én vagyok — mondá neki — a kormányzó s én intézem az ügyeket. Majd ha fölgögyűl és hazamegyünk *Alcsuthra*, be fogok számolni. Akkor majd megrohát, ha hibáztam valamit.“ Gondoskodása arra is kiterjed a főhercegre, hogy *Libits* körül állandóan legyen valaki a családjából. A napokban számos fővárosi látogatója volt *Libitsnek*, többek közt *Ludwigh* Gyula máv. elnökgazgató, *Rosner* Ervin báró főispán, *Timon* Akos miniszteri tanácsos stb.

— **Műkedvelői előadások.** Lapunk jövő számához mellékelve veszik olvasóink a Vörösmartykört által rendezett műkedvelői színelőadások programját.

— **Törvényhatósági közgyűlések.** Székelyfejervár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága e hó 20-án tartja rendes havi, — a vármegyei pedig május hó 7-én rendes tavaszi közgyűlését. A közgyűlések tárgysorozata: A városnál 26-án, csütörtökön d. e. 9 órakor: A belügyministerium leirata nél. Mantz János sirenklés fentartására vonatkozó alapító levél tárgyában, — városi tanács előterjesztése az 1900. évi költségeloirányzat jóváhagyása, — a negyedik hitoktatási állás szervezése, — a piros alma telkének eladása, — a csász. és kir. 10-ik huszár-ezred kiegészítő kerete részére kért építkezés, — a tüzoltók részére tolétra beszerzése, — a tüzoltók részére I db. ló beszerzése, — a Kossuth-utca és Megye-tér tendezése tárgyában; — városi tanács betérjeszté a betegintézet 1901. évi költségeloirányzatát, — kiadó-hivatal jelentése *Helmsireit* Károly s érdektársai kérvénye tárgyában, utczaterület megvétele iránt, — városi tanács előterjesztése *Gallambos* István telekdarabolási kérvénye, — a városok részéről Győrben megtartandó országos értekezlet tárgyában, — Városi tanács betérjeszté a bordélyházi szabályrendeletet, — Zala vármegye közönségének feliratát az olaszborok vámtételének fölemelése iránt, — Polgármesteri előterjesztés legelőik használata tárgyában, — *Pauer* István állatorvos hivatalos jelentése az 1900. I. negyedévi állategészségügyről, — Dr. *Bierbauer* Viktor főorvos kihirdetés végett betérjeszté dr. Szabó Elemér m. kir. ezredorvos orvostudori oklevelét, — Polgármesteri előterjesztés *Udvardy* Mariska budapesti lakos kérvényére, melyben kisk. *Udvardy* Emma, *Róza* nevelt leányának a „László gyermek-otthon“ nál, a város által létesített alapítványi helyre leendő elhelyezése engedélyezését kéri, — Tanácsai előterjesztés *Morvai* János és neje p.-malom és földhaszonbérlek bérleményének megszüntetése iránt, — A megyeül máj. 7-én d. e. 10 órakor: *Kenessey* Gyula bizottsági tag indítvány a vármegyei tisztikar részére az árva pénzintézet tartalék-alap terhére megszavazandó drágasági pótlékra vonatkozólag, — *Bruck* Arnold bizottsági tag

indítvány a *Osztrák-Magyar* Bank által Székelyfejervárról felállítandó fölkelelep ügyében, — *Alispáni* előterjesztés a *Vörösmarty* Mihály születésének 100 éves fordulójára alkalmával rendezendő ünneplések részleteire vonatkozólag, — *Törshatóságok* feliratai stb. Az állandó választmány véleményes előterjesztésében bemutatják: Számadások, — *Alispáni* előterjesztés a martonyvásári árva-házi telek bérbe adására vonatkozólag, — a pótdadók kivétele, kezelése és behajtásáról alkotott szabályrendelet módosítása iránt, — ugyanaz a vármegyei építészeti szabályrendelet módosítása iránt, — a képviselő-választók fuvardíjaira vonatkozó szabályrendelet, stb. — Végül a közgyűlés költségvetések és számadások.

— **Himikoltia.** A rendőrfőkapitány hirdményt bocsátott ki, melyben figyelmezteti a város területén lakó szülőket és gyámokat, hogy az oltás köteles gyermekeket az alább kitüntetett időben beoltatni szigorú büntetés terhe alatt el ne mulasszák. A kisdetek első oltása május hó 6-án kezdődik és az egymásután ezt követő négy vasárnapon mindenkor d. u. 2 órától kezdődőleg folytatattik. Az iskolába belépő gyermekek a sikeres oltást bizonyítványval tartoznak igazolni. Az újraoltás az iskolákban történik. A bel-, palota- és tóvárosi gyermekek a Vidaféle elemi iskolában, a felsővárosiak a milleniumi iskolában, a vízvárosiak pedig a vízvárosi iskolában az illetékes kerületi orvosok által fognak beoltatni, kik az oltási bizonyítványokat is átveszik.

— **Színészet Várpalotán.** E hó 22-én, vasárnap fejezte be *Kerényi* Ignác derék társulata az öt hétig tartó színészeszt Várpalotán. *Kerényi*, ki a vidék legjobb jellemszínészeinek egyike, a lehető legjobb emlékekkel távozik a lelkes színpártoló városkából, mely bőséletes működésben mindvégig szépen támogatta s így nem lehetetlen, hogy jövőre ismét visszatér oda. Bucsuelőadásu az *Ördög mátkája* cz. népszínművet adták szép számú közönség előtt. A virágvasárnapján felfrissített társulat minden tekintetben sikerültnek nevezhető előadást produkált s a tapsból, kihívásból bőségesen kijutott mindannyiuknak. A czímzserében *Kerényi* névelkedett, ez a sokoldalú és temperamentumos színész, kinek nem egy alakítása nagyobb színpadokon is figyelmet keltene. Mellette a nők közül különösen *Tóthné* Olga tűnt ki Anna aszszony szerepében. Helyesen etalálta a drámai hangot, de leginkább az érzékenyebb jelenetekben harott mely közvetlenségű játékával, a mi-ben feltrüncsü kedves megjelenése is nagy előnyére vált. *Kerényi* túrlilmesztett *Híros Firtosa* mindvégig hangos derültségben tartotta a publikumot. Az új tagok közül *Berekszáj* József és *Vetési* Dénes kiválóan hasznavető erőnek bizonyultak. Előadás után a „Fehér Kereszt“ szálló éttermében népes lakoma volt, melyen számos felköszöntőben kívántak sok szerencsét a távozó társulatnak.

— **Örökimádás.** A központi oltár-egyesület havi folyóiratot indított „Örökimádás“ czimen a legméltóságosabb *Oltári* szentség imádása és a szegény templomok fölszerelésének elősegítésére hivatalos közlönyül. — A folyóirat czimlájja az örökimádásra vonatkozó jelképekkel és jelmondatokkal van művészigek ékesítve. A folyóirat a hivatalos közleményeken kívül is magvas, áhitatgerjesztő közleményekkel szolgálja célját. Ára egész évre 3 korona. A szerkesztőség és kiadóhivatal *Vácz*-utca 46. sz. a van.

— **Bolti tűz.** *Zalka* István rendőr e hó 22-én reggeli 7 óra tájban szolgálati útjában észrevette, hogy a nádor-utcazi *Hornik* Adám-féle férfi-szabó üzlet zárt ajtaján, füst szivárog ki. Azonnal a városházára sietett, honnan telefon útján értesítették a tüzoltóságot a veszedelemről. A gyorsan kivonult tüzoltók pár perc alatt eloltották a füstölög szöveteket. Az üzletben esett kár a tulajdonos vallomása szerint 14,000 koronára rug. A tűz okát kideríteni nem lehetett, de valószínű, hogy valami lappangó szikrából keletkezett. Az üzlet 30,000 korona erejéig volt biztosítva a Hazai általános biztosító-társaságnál.

— **Vásárna.** Sok jószándéku férfi hezseg kapva kapva rajta, ha a vásárló menyecske olyan vásárlót vinne haza, mint a minővel **Harpauer Mátvásné** várpalotai asszony kedveskedett az urának. A szentgyörgynapi vásáron járt itt a menyecske vásárnap délután, midőn ugy-öt óra tájban heves szálfai fájdalom lép-
tak meg a vásártéri Horvát-féle kovácsműhely előtt. A szegény asszony képtelen volt földel alá vészorogni és ott az út porában egy egészséges fiu gyermeknek adott életet. Az esetről értesített mentők az asszonyt gyermekével együtt beszállították a városi kórházba. Ehhez a vásárfiához aztán igazán csak sifi a többi valamennyi!

— **Mese a varrógepről.** **Nogula** József Simonpusztai lakos pár évvel ezelőtt a Pfeiffer Ede és fia budapesti cégtől egy varrógepet vett részletfizetésre. Am rossz volt a kereset, a gépecske ritkán forgott s így történt, hogy Nogulák még mindig 80 koronával tartoztak a pesti cégnek. A napokban egy hetyke hajszu szöke ur állított be hozzájuk s mint a Pfeifferék megbizottja, erélyesen követelte a hátralékot, nem fizetés esetén kilátásba helyezvén a végrehaltó sürgős látogatását. A merész föllépés hatott, sa „megbizott” ki Tordai Gézának nevezte magát, hamarosan fölécspte a nagy nehezen előkerített 80 koronát és azzal mint a ki jól végezte dolgát, eltávozott. Hajh, de csakhamar kislült, hogy Nogulák rut csalásnak estek áldozatul, mert az erélyes ur kit valódi néven Cserovszky Józsefnek neveznek, közönséges szédelő és sohasem volt összekötetésben a Pfeiffer-céggel. Most a csendőrség nyomozza.

— **Tolvajok a vásáran.** **Vámos** Erzs sárpentelei parasztságosy egy tarka tehénre alkudozott a marhavásáran, midőn egyszer csak azt tapasztalta, hogy valami idegen kéz kotorász a zsebében. Hirtelen hátrakapott és szerencsésen sikerült egy barna kezű megragadnia, mely **Kolompár** Róza szabadki cigányasszony tulajdona volt. A gonosz szándéku némbert a vásári publikum kegyetlenül elverte, s talán ott hagyja a fogát, ha a közben megérkezett rendőrök ki nem szabadítják a földühödött emberek kezei közül. Áradtak a kir. ügyészségnek. — **Arnuth** Lajos sas-utcai pálinkafőző hintáját hétfőre virradóra ismeretlen tettesek fölvágták s a benne talált 30 firt értékű ponyvát ellopták. A károsult jelentést tett a rendőrségnél, mely most erősen nyomozza a tetteseket.

— **Rudolf királyi Kis-Kecskeméten.** Vasárnap délután 4 és 5 óra között egy tisztességesen öltözött 30—35 évesnek látszó ember állított be **Takács** József kis-keceméti lakos udvarába s egyenesen az istálló kereste föl, a hol minden magyarázat nélkül a legteljesebb könyvelmebe helyezkedett. Levetkőzött és lefeküdt az ott levő ágyra, azután egész feszületenül rágyújtott egy jótéle stinkadórészre. A házbellek csak néztek, hogy mit művel a rejtélyes idegen, de mikor a szalma között szivarra gyújtott, komolyan megdöbbenek. Végre rászólt a gazda, de a figyelmeztetés épen nem hozta ki sodrából a póre idegent.

— **Hagyjakok kébében.** — szolt nagyokat szippantva fáradt vagyok, pihenni akarok. Én vagyok Rudolf trónörökös.

A körállalók meglepetten néztek hol egymásra, hol a „trónörökösre.” Végre egyiköknek az a gondolata támadt, hogy jelentést kellene tenni a rendőrségnél, mielőtt az előkelő vendég az istállót fölgyujtana. Így történt, hogy a hatalmasan pöfékelő ismeretlen a rendőrök a mentőkkel egyesülve minden ellenkezése dacára kocsi-
ba rakták és beszállították a városi kórházba. Ott ül már harmadnapja, de az orvosok még ezeitig nem tudtak tisztába jönni vele. Vagy örült, vagy szimuláns, de az utóbbi valószínűbb.

— **Pótsorozások.** Székesfejvársz. kir. városban a pótsorozások a következő napokon fognak megejteni: május 5. és 21., június 5. és 20., július 5. és 20., augusztus 6., szept. 5., okt. 5., nov. 5., decz. 5., továbbá 1901. évi január 5. és febr. 5. napján, ugy a közös hadsereg, mint a m. kir. honvédség részére.

— **A köpviselő választók nevéjegyzéke** elkészítettvén, május 5-étől május 15-ig közzemlére lesz kitéve a városi ház nagytermében, hol az mindenki által megtekinthető. A nevéjegyzékre tett észrevételek vagy felszólalások a központi választmányhoz — bélyegmentesen — intézendők.

— **A földmivelési foggyvergyariorata.** Darányi földmivelésügyi miniszter a gazdák és gazdasági munkásoknak egy sokszor hangoztatott óhaja megvalósításáról értesítette a törvényhatóságokat és a gazdasági egyesületeket. A közös hadügy-miniszter ugyanis a földmivelésügyi és honvédelmi miniszterrel folytatott tárgyalások után akként intézkedett, hogy a mezőgazdák és a mezei gazdaságnál alkalmazott egyének a fegyvergyakorlatra lehetőleg oly időben hívassanak be, midőn ők a szántás-vetés és az aratás munkálataira való tekintettel, ezeknél a munkáknál legkönyebben nélkülözhetők, s az illető hadtestparancsnokságokat egyuttal utasította, hogy a tényleges állományban beállott fogvatékok fedezése végett, különösen aratás idejében, amennyire csak lehetséges, csakis oly fegyvergyakorlatra kötelek tartalékosok, illetőleg póttartalékosok hívassanak be, akik a mezőgazdasági munkások sorába nem tartoznak; amennyiben a mezei munkával nem foglalkozó ily nem tényleges állomáshoz legényiségnek behívása az említett okból mégis elkerülhetetlenül szükségesé válnék, ezeknek a fegyvergyakorlatok alól leendő felmentése iránt kérvényeik mindannyiszor figyelembe véssenek.

— **Tüzek.** **Bicskén** e hó 20-án **Lap** Mihály udvarában egy szalmakazal a vasuti mozdonyból kihullott szikrától meggyuladt s a gyorsan harapódzó tűz a lakházat is elhamvasztotta. A kár meghaladja az 1000 koronát. — **A Sárbovárd** mellett levő Öreghegyen **Kőrér** Francziska lakóháza a napokban leégett. A kár 500 korona. A tűz a károsult gondatlanságából keletkezett, olyanformán, hogy a konyhából kitalakított tüzes hamut a ház végében levő szemétdombra dobta.

— **Sikkasztó óras.** **Schmieder** Ignác alsó-
lakos még ez évi február elején egy 44 korona értékű zseborát adott át **Breznyák** István sárbovárdi órasnak javítás végett. Mivel az órát többször ismételt sürgetésre sem kapta meg a napokban beállított az óráshoz s ekkor kislült, hogy Breznyák mester az órát nem csak hogy megpreparálta, de azóta jó pénzt el is adta. A károsult, a keze között levő átvételi elismervényre hivatkozva, a szórakozott órát följelentette a sárbovárdi járásbírósnál.

— **Véres táncmulatság.** **Vaál** községben **Fleischmann** Jakab vendéglőjében a mult vasárnap táncmulatság volt, mely kiesi hja, hogy nem úgy végződött, mint a zámolyiak húsveje. A legények egy része eszardást huzatott, a többi pedig polkát óhajtott, s a két pártra szakadt legényesség csakhamar ázáz birokra kelt, míg a többi népség eszeveszetten menekült a szélrozsza minden irányába. Egyelőre csak pusztá ököllet és hajlós húsingokkal viaskodott a nekivadult ifjúság, de csakhamar a bicskákra került a sor. A nagyobb vérontást azonban az időközben odaérkezett csendőrök szerencsésen megakadályozták, s a hevesebb verekedőket **Tóth** János rendőri felügyelet alatt álló rettegett bicskást, továbbá **Judi** Györgyöt, **Tóth** Józsefet és **Körtelgyesi** Józsefet följelentették a vaáli bíróságnál.

— **Rendőri hír.** **Klopper** Adolf és **Reichenfeld** Kálmán budapesti kazár lókupezek hétfőn reggel kegyetlenül összemarokodtak a vásártéri Rausnitzer-féle vendéglő udvarán. Szóváltáson kezdtek, majd füttykösökre tértek át s egymás fejét kölcsönösen dagadtra verték. Azután mindketten panaszt tettek a rendőrségnél, mely az ügyet áttette a járásbíróshoz.

— **Eladó íróasztal.** **Masszie**, politurozott íróasztal, sok fölkel, becses régiség, olcsón eladó. — Megtekinthető a szerkesztőségben d. u. 1—2-ig.

Utj rajzok.

A székesfejvári felső kereskedelmi iskola olaszországi tanulmányutjából.

Genua.

Genuát, daczára a sok középületnek és emléknek, mégsem lehet szépnek mondani. Van ugyan egy pár tágas, nagy hosszú utcája, azonban utcáinak legnagyobb része szűk, meredek, apró, csavarodó, szóval mindenre inkább alkalmas, mint közlekedésre. Az ilyen sikátorok sötétek, piszkosak. Az iparosok utcájokban folytatják mesterségüket; gyermeklármá, kiabálás tölti be az egészét. — Mi más a *ria XX. settembre*, a *piazza De-Ferrari*, vagy a *ria S. Lorenzo*. Itt díszes paloták, történelmileg nevezetes középületek szegélyezik a nagyforgalmu utcákat. A tereken híres férfiak ércszobrai vonzzák maguk felé a kíváncsi tekintetet. Ilyen Genua a szárazföld felől.

Sokkal élénkebb az élet a kikötőben. Több ezer tonna áru hever itt berakása várva és számtalan vitorlás terhet emeli partra a gózdaru. — A hol mi járunk, épen olasz borokat raknak be Brazília számára. Emitt türes hordókat mérnek. Két matróz rudat tart a vállán, erre a rudra erősítik a mérleget, a melyen, mint a darum vaskampók vannak. Ezek segítségével emelik fel a hordót. Az egész alig egy percz müve. Nem messze innen van a kikötői kapitányság. Itt már valamivel csendesebb helyre értünk, már ki jutottunk az áruk rengeteg halmazából. Kissé hátrább matróz csapszéknek vannak, mi pedig a tengerparton állunk, de a kikötő legbelsőbb részén. A nyílt tengerre innen nem látni ki. Csakra az arzenál és a vámláz; velünk szemközti nyugatra, hegyek vannak erődítményekkel. Délre pedig a *Molo Vecchio*t látjuk, előtte számos gőzös és vitorlás horgonyoz.

A kikötőt rács választja el a várostól. A ráccsal szemben a *via Carlo Alberto* tulsó során csapszék csapszék hátán van, melyekbe, ha előtűnk állunk, betekinteni nem tudunk, annyira az utca színvonalá alatt állanak. Ilyen helyeken lehet aztán temérdek epizódot, kalandot, bünt hallani a viharverte, sötét, kusztát kifejező márczoni matrózok ajkáról. Itt lehet csak valódi matróz típusokat találni! Hány nem járta be közülük a földet keresztül-kasul! Van itt a Földközi tenger minden nemzetéből. A legtöbb hajó olasz, de látunk egy trisztit is. Messze kint az *acampuro*-ban pedig egy angol pánczélos hadihajó vetett volt horgonyt.

Genuai tartózkodásunk legtöbb idejét a kikötő megtekintésére fordítottuk. Látunk legalább kívülről a *palazzo ducale*-t, a régi dogák palotáját. Hatalmas kegyemeletes, szimmetrikus épület ez; erkély fut végig mind a két emeleten. Különös tisztelgetésgézt benyomást gyakorol a szemlélőre. Megnéztük belül is a *S. Lorenzo* domot, mely a város egyik nevezetessége.

Genua dombokon épült, a melyek a tenger felé lejtősidnek. A város mögött magas hegyek fogják fel az északi szeleket, míg a déli szelek ellen nincs véde a kikötő. Ezekről a hegyekről az egész várost beláthatni. Több pontról különösen szép a kilátás. Ilyen pontok a *villa rozza*, a *castello* és a *castellaccio*. A legteljesebb képet a *castellaccio*-ról nyerjük. Látni alatt egész Genua. Lenn a kikötő három része: a *porto*, a *nuovo porto* és az *acampuro*. Sott jobbról előtűnk a *Lanterna*, a világitótorony. És ezután már nincs más csak víz . . . a tenger. Nem a kikötőt nézzük, nem a nyüzsgő változatosságot, nem ügyekezünk a város nevezetes épületeit innen felülről kikeresni, rájuk akadni; csak a tengerre bémulunk. Szinte érezzük, mint huz maga fölétheri karjaival. Itt, alattunk a város, látjuk a határát, utcáit, a molókat . . . szóval az egészét. Nem kell. Az nem elég nagy, hisz véges: a hegyeken túl már nincs belőle semmi! A tenger csak parányt mutatja, mi vonzódnak föléje, mert mögötte van a végtelen vársza.

A *Rigiról* a temetőbe mentünk. A genuai *Camposanto* világhírű. Az egész temetőt galéria veszi körül, a melyben ép ugy, mint a milánóban gyönyörű síremlékek hosszú sora talál

helyet. A sirkövek nem sablonszerűek, hanem megnyilatkoznak bennök a szobrász ambíciója.

Im fehér márványból a következő: Ágyon nyugszik a meghalt férj, hosszú lepellel letakarva egészen. Föléje hajol a hitves s a takarót a fejéről vissza kezdi hajtani. Itt a művész főfigyelmét a nő arcára irányozta, melyre rettegéssel és fájdalommal telített kíváncsiság nyomja bélyegét.

Egy másik szobor a lélek mennybe szállását ábrázolja. Mellette angyal van az utolsó ítélet harsonájával. Az egész roppant mozgalmalás kép. Mind a két alak ugyszólván a légtérben áll. Amott anya emeli fel gyermekét az apa mellképéhez, hogy csókot nyomjon a hideg márvány ajakra. Egy másikon kezét égfelé tartó s homlokán csillagot viselő nő a feltámadást személyesíti.

Ott fiatal nő hanyatlak alá a halál fagyos érintésétől. Sokszor olvashatni sírfeliratokon ezt a szót: „letört virág”, ennek a hasonlatnak itt a megszemélyesítése. Szinte szemünk előtt rokkad le a nő, míg a halál mereven áll s megrendítően jelképezi az örök rombolást.

Nincs az élet végén olyan mozzanat, a mely itt köbe vésvé, bronzba öntve ne volna.

Néhányan közülünk Vértess tanár ural megtekintettek egy, ép a kikötőben állomásozó, angol hadihajót. Itt megmutatták nekik az ágyuk kezelési módját, töltését, elsütését. Majd a legénység gyakorlatait, a hajón és árboezokon nézték különösen az utóbbiakon kifejtett ügyességet bámulták meg.

Említésre méltó még Genua nagy szülőttének, Kolumbusz Kristófnak a szobra. Az indóház mellett van a *piazza acqua verde* téren. Amerika felfedezője balját vasmacskára támasztva a kikötő felé néz, míg jobbával a lábainál ülő indiánno felé mutat, mintha mondaná: ime Amerika. Négy alak van még a talapzat négy sarkán: a tudomány, vallás, bátorság és földrajz személyesítői. Alul, az előrészen ez áll:

A Cristoforo Colombo la patria.

A nemzet ezzel róttá le háláját majd négy századdal később azon fia iránt, a kit egykoron eszelősnek tartott.

Polyák.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Meghívó.

A szabad-batthyáni kölcsönsegélyző-egylet mint szövetkezet

folyó 1900. évi május 13-án délután 3 órakor

az egylet helyiségében tartandó

rendes évi közgyűlésére

az egylet tagjait tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

TÁRGYAK:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottság jelentése az 1899—1900. évi zárszámadások és vagyonmérleg megvizsgálásáról s ezzel kapcsolatban a felmentvénynek az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére való megadása.
3. Az elnök megválasztása.
4. Három felügyelő-bizottsági tag választása.
5. Netáni indítványok.

A szabad-batthyáni kölcsönös népségélyző-egylet mint szövetkezet

Zárszámadása

1899. ápril hó 1-től 1900. márczius hó 31-ig

BEVÉTEL	kor.		KIADÁS	kor.	
	f.	f.		f.	f.
1899. évi pénztári maradvány	1373	14	Kölcsönökre	12610	—
I. évfolyam heti betéteiből	7386	40	Letétbe	1360	—
II.	3880	40	Végkielégítésekre	1202	92
Késedelmi kamatból	237	16	Adóra	37	38
Tőke kamatokból	2470	68	Tiszteletdíjakra	230	—
Visszafizetett tőkéből	1640	—	Napibiztosoknak	43	20
Kezelési díjából	63	16	Hivatalszolgának	24	—
Átiratási díjából	2	80	Házberre	40	—
15 betét után törzsbetét	3	—	Tüzelő anyagért	10	—
3 drb. kis könyv árából	—	72	Különfélékre	64	10
			Pénztári maradvány	1435	86
Összesen	17057	46	Összesen	17057	46

Vagyon-mérleg

1899. ápril hó 1-től 1900. márczius hó 31-ig.

TARTOZIK	kor.		KÖVETEL	kor.	
	f.	f.		f.	f.
Kötvényekben	39320	—	1896—97. évi társulat betétekben	29552	60
Heti betét hátralékban	507	20	1898—99. " " " " " " " "	7612	80
Késedelmi kamat hátralékban	50	72	1896—97. " " " " " " " "	4256	94
Tőkekamat hátralékban	489	20	1898—99. " " " " " " " "	380	64
Készpénzben	1435	86			
Összesen	41802	98	Összesen	41802	98

Nyereség- és veszteség-számla

1899. ápril hó 1-től 1900. márczius hó 31-ig

NYERESÉG	kor.		VESZTESÉG	kor.	
	f.	f.		f.	f.
Tőkekamatokból	2470	68	Kilépett tagoknak kamat	78	52
Késedelmi kamatokból	237	16	Tiszteletdíjakra	230	—
Kezelési díjából	63	16	Napibiztosoknak	43	20
Átiratási díjából	2	80	Hivatalszolgának	24	—
15 betét után törzsbetét	3	—	Adókra	37	38
			Házberre	40	—
			Tüzelő anyagért	10	—
			Vegyeesekre	64	10
			Tőkésített kamatok	2249	00
Összesen	2776	80	Összesen	2776	80

Kelt Szabad-Batthyán, 1900. márczius hó 31-én.

Valper József,
elnök.

Kovács Lajos,
igazgató.

Schusztér Károly,
pénztárnok.

Pirhann Gusztáv,
könyvelő.

A felügyelő-bizottság az évi számadásokat és jelen mérleget a kereskedelmi törvény-195. §-a értelmében megvizsgálta, azokat a közgyűléshez tett jelentése szerint helyesnek találta.

Kelt Szabad-Batthyán, 1900. ápril hó 17-én.

Tóth István,
f. b. tag.

Ferenczy János,
f. b. elnök.

Magyar József,
f. b. tag.

Az üzletvégén volt az egyletnek 228 tagja 1086 betéttel, az üzletvég folyamán belépett 3 tag 15 betéttel; kilépett 3 tag 44 betéttel.

Kelt Szabad-Batthyán, 1900. márczius hó 31-én.

Valper József,
elnök.

Kovács Lajos,
igazgató.

Schusztér Károly,
pénztárnok.

Pirhann Gusztáv,
könyvelő.

Nyomatott Debreczeni Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.